

Sametingets innspill til NKVS

13.06.2023

Kvalitet i fremtidens skole - samiske elevers faglige og sosiale birgejupmi/bierggim/bierkenidh

I sammendraget av utvalgets vurderinger på side 11 under punktet om **informasjon om samiske elever**, står det at «det er også mangelfull informasjon om samiske elever i systemet, blant annet på grunn av hensynet til elevenes personvern. Utvalget ser at en konsekvens av dette er at systemet ikke gir like god informasjon om samiske elever».

Sametinget er fornøyd med at utvalget **konstaterer** at det er lite og mangelfull informasjon om samiske elever, og at det er hensynet til elevenes personvern som ligger til grunn for dette. I midlertidig tolker Sametinget det dithen at når det står presisert at det ikke finnes «like god informasjon», betyr det at det eksisterer *noe* informasjon om samiske elever som kan være nyttig og relevant i kvalitetsutvikling i den samiske skolen, selv om den ikke er «like god»?

I tillegg gjentar rapporten flere ganger at det er mangelfull informasjon om samiske elever, blant annet i kapittel 8 om dagens kvalitetsvurderingssystem. Rapporten problematiserer eller utdyper imidlertid ikke konsekvensen av dette. Betyr dette at samiske elevers personvern står i veien for en kritisk evaluering av kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i den samiske skolen? Sametinget er opptatt av at det systemet som utvikles også gir informasjon om de samiske elevenes læringsutbytte.

Også Riksrevisjonen har påpekt dette i «*Riksrevisjonens undersøkelse av samiske elevers rett til opplæring i og på samisk*»

Sitat fra revisjonsrapporten s.12

«Kunnskapsdepartementet har for begrenset styringsinformasjon til å kunne vurderemåloppnåelsen og kvaliteten på samiskopplæringen. Det er også mangel på kunnskap om måloppnåelse og kvalitet hos flere sentrale aktører som skal bidra til å støtte skolene og kommunene i å få til et godt og likeverdig tilbud. Det som eksisterer av kunnskap, deles i liten grad. Undersøkelsen viser samlet sett at fordelingen av oppgaver mellom mange aktører ikke bidrar til et samlet kunnskapsgrunnlag om kvaliteten på tilbudet»

Sametinget har også mangelfull informasjon om samisk skole, da det mangler både forskning og statistikk om den samiske skolen.

Utvalgets problemstillinger er blant annet:

- Hvilke systemer for kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling norsk og samisk skole kan lære fra andre land og andre sektorer

- **Sametinget mener at det kunne vært interessant og nyttig å innhente kunnskap/informasjon fra andre urfolksområder på feltet.**
- Hvilke behov for informasjon har ulike lærere, skoleledere, skoleeiere, og **nasjonale myndigheter** for å kunne vurdere tilstanden og utvikle kvaliteten i skolen, og hvordan støtter eksisterende prøver, verktøy og datakilder disse behovene
 - **Både utvalget og riksrevisjonen har pekt på at det er lite informasjon om samiske elever. Sametinget mener at da er det behov for å skaffe seg den kunnskapen.**

Oppsummering av utvalgets innstilling:

- Ulike rammebetingelser for kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling
 - Kommuner har ulike lokale rammebetingelser- stor forskjell mellom kommunene
 - **Sametingets kommentar: Hvilke rammer har den samiske skole som har opplæring på flere språk, og som blant annet fører til merkostnader og behov for kompetanse der elever er flerspråklige.**
- Utdanning sentral for kvalitetsutvikling
 - Utvalget mener at det er viktig at lærere har **fordypning i faget** de underviser, fordi ansatte uten relevant faglig og pedagogisk kompetanse vil ha svakere forutsetning for å kunne delta i kvalitetsvurdering på skolen.
 - **Sametingets kommentar; mangel på lærere og spesielt lærere med spes.ped og videreutdanning- Rekruttering nødvendig.**
 - **Hvordan er status i de samiske kommunene og skolene?**
- Lovendring som virkemiddel for kvalitetsutvikling
 - Elevmedvirkning og profesjonsfelleskap viktige endringer i loven.
 - **Sametinget er enig i at elevenes stemme høres og at også den samiske skolen er en god skole med ansatte som utvikler skolen sammen.**
 - **Tilgang til læremidler på samisk er en viktig faktor i å utøve god kvalitativ opplæring. Retten til samiske læremidler er noe som er ikke lovfestet (heller ikke i ny opplæringslov)**
- Kva er dagens kvalitetsvurderingssystem
 - **Sametinget er fornøyd med at det er utviklet både kartleggingsprøver og nasjonale prøver i samisk. Pr i dag mangler vi analyser av prøvene, på lik linje med prøver i norsk. De samiske skolene må selv analysere prøvene for å få frem resultatet**
- Høy kvalitet å prøvene, men de måler ikke bredden i fag
- Informasjon om samisk elever
 - **Kommentert i begynnelsen av dette dokumentet**

- Standpunkt og eksamenskarakterer
 - Utvalget mener at det er for lite oppdatert og systematisk kunnskap om lærernes og skolenes arbeid med standpunktvurdering, inkludert hvilke behov lærerne har for støtte i arbeidet
 - **Sametinget er opptatt av de samiske lærernes behov for støtte kartlegges og at det tilrettelegges for at de får den støtten de har behov for.**
 - **Eksamen og andre prøver må være på alle tre samiske språk, og eksempeleppgaver som utvikles må også foreligge på samisk.**
- Begrenset tilgang til informasjon fra systemet
 - **Sametingets kommentar: Utvalget definerer Sametinget som nasjonal myndighetmen likevel har ikke Sametinget tilgang til informasjon om tilstanden i samisk skole, hverken om trivsel på skolen eller om elevenes kompetanse og kvalitet. Elevundersøkelsen er viktig for å fange opp de samiske elevenes trivsel på skolen. Sametinget har behov for kunnskapsgrunnlag til å danne politikk på de områdene det er behov for å utvikle.**
- Bruken av prøver, verktøy og datakilder
 - Det er **manglende kunnskap** om kartleggingsprøvene, brukerundersøkelsene, og flere verktøy i systemet spesielt knyttet til bruken og nytteverdien for kvalitetsutviklingsarbeidet.
 - **Sametinget er enig, også samisk skole vil vinne på å få kunnskap om dette, blant annet for å utvikle god kvalitet i opplæringen.**
- Omfattende tilbud av kartleggingsprøver, kartleggingsverktøy og andre støtteverktøy utenom kvalitetsvurderingssystemet
 - **Finnes lite av dette på samisk. Enkelte matematikkbøker har kartleggingsoppgaver tilknyttet bøkene.**
- Skole er en arena for innsamling av informasjon til andre myndigheter og organisasjoner
- Kvalitetsvurdering i Danmark, Sverige og Finland
 - **For Sametinget vil det være interessant å få kunnskap om det Finland jobber med i forhold til kvalitet i skolen, iallfall i forhold til opplæring i faget samisk, da samisk og finsk er i samme språkgruppe.**
- Aktørene har ulike behov for informasjon og støtte til kvalitetsutvikling
- Behov for tid, kapasitet og kompetanse til å analysere og sammenstille informasjon

- Utvalget mener at det er tydelig behov hos flertallet av aktørgruppene er tid, kapasitet og kompetanse til å analysere og sammenstille informasjon fra prøver, verktøy, og datakilder for å fortolke resultater og se dem i sammenheng.
 - **Sametinget mener at dette også vil være aktuelt i den samiske skolen, da lærerne blant annet på grunn av manglende læremidler har en mer belastende arbeidssituasjon. Undervisningsopplegg må lages av den enkelte samisklærer da læremidler mangler på samisk.**
- Samarbeid, dialog og tillit mellom aktørene er avgjørende
 - **For Sametinget er avgjørende at det er god dialog mellom Sametinget og myndighetene slik at vi får et system som også gir relevant informasjon om kvaliteten i skolen og om samisk undervisning.**
- Flere felles kilder til kunnskap
 - Utvalget mener at det er en styrke ved dagens system at det har bidratt til å etablere et felles kunnskapsgrunnlag om skolen.
 - **Sametinget er usikker på om den samiske læreren /skolen har fått like muligheter til å nyttiggjøre seg av systemet slik den er i dag. Sametinget har fått tilbakemeldinger fra samiske lærere som kun er faglærere i samisk, og eneste samiske læreren ved skolen og som pendler mellom flere skoler, ofte faller utenfor profesjonsfellesskapet. Dette gjelder ofte for samiske lærerne som ikke underviser i andre fag ved skolene. Dette kan være utfordrende for kvalitetsbygging når fellesskapet ikke er tilstede. Felles kunnskapsgrunnlag er lettere å bygge i de skoler der profesjonsfellesskapet går på tvers av fag.**
- Valg og prioriteringer
- Det som måles får oppmerksomhet
- Like forventninger, men ulike forutsetninger
- Behov for å videreutvikle kvalitative kilder

Gjennom informasjon fra ulike prøver og ulike datakilder får alle nivå i skolesektoren informasjon om **kvalitetsnivået**. Utvalget mener at dagens system har bidratt til å etablere et felles kunnskapsgrunnlag om skolen.

- **Utvalget definerer Sametinget som nasjonal myndighet, men likevel har ikke Sametinget tilgang til informasjon om tilstanden i den samiske skolen, hverken om trivsel på skolen eller om elevenes kompetanse og kvalitet. Dette fører til at Sametinget ikke har kunnskapsgrunnlag til å danne politikk på de områdene det er behov for.**

-

- Den samiske skolen får ikke statistikk om nivået i samisk hos elevene, da det ikke utarbeides statistikk på det. Konsekvensen er at den enkelte skole selv må utarbeide dette.